

CEM YILMAZ ANLATILARI <Üstünlük Kuramı Bağlamında>

Esra BİLGE*

Özet: Bu makalede Cem Yılmaz Anlatılarının, mizah kuramlarından üstünlük kuramı bağlamında tahlil edilmesine ve göstergebilim öğelerinin tespit edilmesine çalışılmıştır. Anlatıların içerisinde yer alan mizah unsurlarının anlatıdaki etkileri üzerinde durulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Üstünlük kuramı, göstergebilim, mizah, etik mizah, jargon,

Cem Yılmaz Narrations in the Context of Superiority Theory

Abstract: Taking the “superiority theory”, one of the humor theories into consideration, this article means to analyze Cem Yılmaz narrations and to identify the semiological elements in them. The impact of the humorous elements on the narration itself is also emphasized.

Keywords: Superiority theory, semiology, humor, ethnical humor, jargon.

Güldürü, insanoğlunun tanımlamaya çalıştığı ve kaynağının neler olduğunu araştırdığı bir alandır. Gülme ve mizah üzerine birçok uzman tarafından araştırmalar yapılmış ve kuramlar ortaya atılmıştır¹. Ortaya atılan kuramların yeterliliği tartışmaya açıktır. Mizah kuramları ve yaklaşımları gülme eylemini açıklamakta kimi açılardan yeterli, kimi açılardan da yetersiz kaldığı bilinen bir husustur. Çünkü insanı güldüren nedenler tek merkezli ve tek boyutlu değildir. İnsanın yapısında birçok nedenden ötürü gülme eylemi gerçekleşebilir. Gülme ve gülmece unsurlarının anlaşılması için temel unsurların tespit edilmesi gereklidir. İnsan ve insan etrafında oluşan kültür dairesi, gülmenin ve mizahın temelini oluşturur. Dolayısıyla, gülme ve gülmece eylemleri bu ortamın bir sonucudur, insansız bir gülme eylemi mümkün değildir.

Toplum içinde yer alan bir birey olarak Cem Yılmaz da, anlatılarında bu yapıdan faydalanmaktadır. Cem Yılmaz anlatılarında gözlemlediğimiz mizahi öğelerin toplumsal yapıya nasıl vurgu yaptığı, mizah unsurlarının nasıl sunulduğu, anlatılar bağlamında izleyici kesiminin grup psikolojisi ve anlatılar içerisinde geçen kodları - göstergeleri, mizah kuramlarından “üstünlük kuramı” çerçevesinde burada değerlendirilmeye çalışılacaktır. Üstünlük kuramı açısından bakıldığında, Cem

* YL Öğrencisi, Gazi Üniversitesi.

¹ Mizah kuramları ile ilgili daha detaylı bilgi için bakınız: Paulos, J. Allen, (1996), *Matematik ve Mizah*. (Çev: Aliye Kovanlıkaya). İstanbul: Sarmal Yayınevi.; Usta, Çiğdem. *Mizah Dillinin Gizemi*. Ankara :Akçağ Yayınları , 2005 .

Yılmaz'ın gösterilerinde gülme, gülmece ve güldürme eylemlerinin ortaya çıkması için takip ettiği yolun daha iyi anlaşılacağı düşünülmektedir.

Mizah kelimesi sözlüklerde; gülmece, mizahi kelimesi ise “içinde gülmece bulunan, gülmece niteliği taşıyan <yazı, karikatür vb.>” (TDK 1998: 1572) şeklinde tanımlanmaktadır. Hilmi Yücebaş, “Türk Mizahçıları Nüktedanlar ve Şairler” adlı eserinin ön öz kısmında mizahı şu şekilde tanımlar;

Mizah, tenkit vazifesini görmekle beraber, ciddi işlerle uğraşmaktan yorulmuş dimağlara bir sükûn ve huzur; gönüllere, söylenmesi istenilmekle beraber açıkça söylenemeyen şeylerin efkâr-ı umumîye önüne serilmesinden ileri gelen bir ferahlık getirir. Güllüncü ve tuhafı arayan mizah, iğneli tariz de olsa istihdaf eylediği makamı, müesseseyi, şahsı darıltmaz. (...) İnsanın gözünü gönlünü açan ve biraz da Allah vergisi olan mizah, iyi bir şeydir. Nice müşkül hadiseleri bile alaya alan insanlar, hayatta daima üzüntüsüz yaşamışlardır.(Yücebaş 1958: 13)²

Mizah, tenkit ederken güldüren, aynı zamanda düşündüren, kıvrak bir zekâ gerektiren önemli bir gülmedir. Aydın Boysan; Gösteri Dergisi'ndeki bir yazısında bu konuda şunları söylemiştir: “Mizahı bir düşünme sanatı gibi kabul ediyorum. Mizah aklın sanatıdır... düşünüyorum ki, mizahın sonunda sadece gülmek çıkmıyor” (Boysan 1985: 63). İçinde mizahi unsurları barındıran anlatımlar, yazılar ve karikatürler, okuyanları ya da dinleyenleri güldürür ve düşündürür. Her güldürünün dayanakları farklı olabilir. Toplum içerisinde yaşamını idame ettiren bireyin her gün iletişim içerisinde olduğu bireyler arası ilişkileri ile bireyin bunlara bakış açısı bu güldürüyü şekillendirebilir.

Mizahın içerisinde yer alan güldürü öğelerinden her birinin toplum içerisinde ayrı ayrı işlevleri vardır. Mizah, toplumsal yapıya ışık tutması sebebi ile içerisinde toplumun beğenilerini, isteklerini, hayal kırıklıklarını, manevi değerlerini ve kültür içerisindeki kodlarını taşır. Aziz Nesin, “Cumhuriyet Dönemi Türk Mizahı” adlı eserinde konuyla ilgili şu ifadeleri kullanır: “Mizahlarda ortaklaşa var olan nitelik, mizahın işlevi olan güldürü (komik) ögedir... Halk mizahı, doğduğu çağın ve toplumun özellikleriyle koşullanmıştır.” (Nesin 1973: 19).

Toplumun sosyo-kültürel yapısından izler taşıyan mizahı yapılar, aslında içinde yaşanan gündemin de nabzını tutma özelliğini de taşırlar. Bir toplumun, ya da bir grubun kültürel yapısını ve içinde oluşan jargonu anlamak için o toplumun mizah yapısını incelemek gerekir. Mizahın toplumu bir araya getirme, eğitime, eleştirme <yıkıcılık>, ortak kodlar ve jargon oluşturma gibi özellikleri vardır.

² Daha geniş bilgi için bakınız: Yücebaş, Hilmi. *Türk Mizahçıları*. İstanbul: L& M Yayınları, 2004.

Cem Yılmaz'ın anlatılarında bir araya gelen insanlar, aslında kültürün kodlarını taşıyan bireylerdir. Anlatıcı da, aynı kodlar ile donanımlı olduğu için, bu yönde yaptığı gösterimler izleyenleri etkilemekte ve güdülemektedir. Sonuç olarak bu donanıma sahip anlatıcı ve birey gülme olgusunu gerçekleştirmiş oluyolar.

Mizah sadece yapıldığı toplum, ya da topluluk tarafından anlaşılır bir eylemdir. Sahip olunan kültürün kodları ile yaratılmış olan mizah, bu bağlamda unsurlarının kültürel özellikleri nedeniyle uluslar arası olamaz. Bundan dolayı da Cem Yılmaz'ın anlatımı başka bir ulus dinleyicisi önünde gerçekleştirdiğinde, anlatım ortamında bulunan insanlardan doğal olarak aynı tepkiler alınmayabilir. Mizahçının mizah belleği, kendi kültür kodlarını taşıdığı, yaşadığı çevre <siyasi, aile, iş ve benzeri> ve kültür dairesi içinde olduğu için yabancı bir kültür dairesindeki kodları bilmemesi sebebi ile seyirciyi güldüremez ya da kendi kültür dairesi içerisindeki seyirciyeye verdiği hazzı, diğer kültür dairesi içerisindeki seyirciyeye tattıramaz. Bu anlamda mizah evrensel değildir.

Mizah, kültür katları ve kültür ortamı açısından evrensel olmamasına rağmen, gülmeyi tetikleyen konu başlıkları ve amaçlar aynıdır. Aynı olmasının nedeni kullanıcının insan olması ve aynı fiziki donanımlara sahip olmasıdır. Bu konular ve amaçlar üzerinden mizah kuramları oluşturulmuştur.³ Bunlar arasında rahatlatma kuramı, aykırılık kuramı ve üstünlük kuramı temel olan kuramlardır. Rahatlatma Kuramı gülmeyi, herhangi bir sebeple insanın içinde oluşan sinirsel enerjiden kurtulma hissi ile meydana gelen eylem olarak açıklar. Aykırılık <uyumsuzluk> kuramına göre gülme, beklenmeyen bir sonuç karşısında gerçekleşen tepkidir. Kant "Gülme, ansızın boşa çıkan bir bekleyişten doğar" (Bergson 2006: 50) şeklinde bu kuramı tanımlamıştır.

Bu yazıyı ilgilendiren üstünlük kuramını Çiğdem Usta şu şekilde açıklar:

"Hayat denilen mücadele ortamında insanlar birbirinin rakibidir. Kişi, özellikle de kusurlu ve yeteneksiz kişiler, ya rakibini alt etmek için onun kusurlarını arar ya da onun talihsiz bir anını bekler. Bu özürlerin kendinde olmaması yahut bu talihsizliğin kendi başına gelmemesi nedeniyle "birden

³ Diğer mizah kuramları: 1. Rahatlatma Kuramı: "Rahatlatma Kuramına göre gülme, herhangi bir nedenle insanın içinde biriken sinirsel enerjinin boşaltılması sonucu oluşur. Gülme yoluyla gereksiz enerjiden kurtulan insan rahatlar. Sinirsel enerjinin birikmesine neden olan en önemli hadise, kişinin bilincinin önemli şeylerden önemsiz şeylere, hazırlıksız olarak aktarılmasıdır" (Paulos 1996:9). 2. Uyumsuzluk <Aykırılık> Kuramı: "Kişinin beklemediği uyumsuz bir sonuçla karşılaşması; ancak bu uyumsuz sonucun başka bir mantık düzeyinde uyumlu olması veya kişinin karşılaştığı durumların belirli kalıplara göre oluşturduğu dünyasına aykırı olması sonucu güldüğünü varsayar... Uyumsuzluk kuramında, gülmenin gerçekleşmesi için öne sürülen bazı koşullar vardır. Bunlardan biri, iki ya da daha çok tutarsız, uygunsuz, bağdaşmaz, aykırı kısım ve koşulun karmaşık bir nesne ya da toplam oluşturuyormuş gibi düşünülmesi ya da zihnin onları kendine özgü bir şekilde, bir tür karşılıklı ilişki içinde görmesidir (Paulos 1996:8).

bire duyulmuş bir gurur” ile güler. Gülme, âdeta alay yoluyla kazanılan bir başarı sonrası, kendi kendini kutlamadır. Bir başka deyişle bir “zafer kükremesi” dir.” (Usta 2005: 70).

Üstünlük tezinin asıl üreticisi ise, XVII. yüzyıl filozoflarından Hobbes’tir. Hobbes, bu teoriyi kendinden önceki fikirleri esas alarak “Leviathan” adlı eserinde geliştirir (Paulos 1996: 8). Üstünlük kuramı, bireylerin kendilerini diğer insanlardan izole ederek daha üstün gördüklerine inanan bir kuramdır.

Mizah kuramlarından üstünlük kuramı bağlamında Cem Yılmaz’ın gösterilerine bakıldığında, onun jest ve mimikleri ile desteklediği üstünlük duygusunu anlatılarının konusu olarak seçtiği gözlenir. İnsanların başlarına gelen talihsiz olayları küçümseme içeren sözlerle ifade ederken bu durumu aynı zamanda mimikleri ile de tasdik eder. Daha sonra da, seyirciye dönerek: “Ne gülüyorsunuz? Siz de aynısını yapıyorsunuz.” der. Gösterisine başlarken Cem Yılmaz şu ifadeleri kullanır: “Buraya eğlenmek ya da gülmekten çatlama için geliyorsanız emin olun yanılıyorsunuzdur. Ama siz yine de gelin lütfen! Siz benim ekmek teknemsiniz. Gelin ki, yeni arabamın parası çıksın, eskisinin de benzini...” O, bu şekildeki konuşmaları ile seyirciye ne kadar fazla para ödediklerini ve kendisinin böyle gösterilere bu kadar para ödemeceğini söyleyerek, aslında seyircisinden üstün olduğunu yinelemiş olur.

İnsanın kendi yanılışı yüzünden komik vaziyete düştüğü fikrini ise, Cem Yılmaz, durum ve hareket komiğine dayalı mizah ile ifade eder. Gösterisi sırasında kullandığı şu ifadeler: “Salyalarınızı saça saça güleceksiniz tabii. Para verdiniz, tadını çıkarın!” bu fikri destekler niteliktedir. Taklitini yaptığı tiplerde sergilediği yüz ifadeleri de gülme ögesini tetikler niteliktedir.

Toplumun aksak yönlerini anlattığı sözlerinde, alay, küçümseme ve “ben yapmıyorum” imajı çizerek Cem Yılmaz, dinleyici karşısında bir üstünlük sağlamaya çalışır. Anlatacağı kısmı anlattıktan sonra, seyirciye döner ve der ki: “Eminim siz ve ben bunu yapmıyorum.” Bu ifadeyi kullanırken, sözü tevriyeli bir anlamda söyler. O, bu sözü ile seyirciye ben yapmıyorum; ama siz kesin yapıyorsunuz demek ister.

Cem Yılmaz anlatılarında eğitim sistemine de eleştirilerde bulunur: “Güvercinin midesini yıllarca öğrettiler, bu bana ne kazandırdı?”; “bana balığın solunumunu öğretiyorlar, ben balık mıyım da trake solunumu yapacağım”, “ne diye havuz problemi öğretiyorlar. Gidip havuz mu yapacam yoksa havuz mu doldurucam” ve “kesirli problemler öğretiyorlar, ben bakkala gidip şunun ¾’ünü ver mi diyecem?” gibi sözleri ile okullarda öğretilen derslerin içeriğinin gereksiz olduğunu ifade eder.

Aksiyonu artırmak ve gülmenin ritmini yükseltmek için Cem Yılmaz seyirciyi de, gösteriye dâhil eder. Seyirciler arasından gözüne kestirdiği farklı birini seçer. O kişiye biraz sonra bana şunu hatırlat diye bir görev verir. Bundaki maksat, uzun süre

anlatılarını dinleyen seyircinin dikkati dağılıp konuyu unutması ve unuttuğu için komik duruma düşmesini sağlamaktır. Unutan seyirci sahip olduğu dinleyici üstünlüğünü kaybeder ve bu durumda Cem Yılmaz gülme sesinin “zaferin kükremesi” şeklinde artırılmasına imkân verir. Bu taktikle, o, aksaklığı bir kez daha sergileyerek, kendisinin ve diğer seyircilerin, seçilen kişiden üstün olduğunu vurgulamış olur.

Cem Yılmaz, toplum içerisindeki genel görüşleri ve kodları bilmesinin verdiği güven ile gösterilerinde kişilerden yola çıkarak imajları eleştirir. “Bir Tat Bir Doku” adlı gösterilerinden birinde, medyaya malzeme olan bilim adamlarının karizmayı çizdiklerini söyler. Sadece ünlülerin popüler olamayacağını bilim adamlarının da popüler olabileceğini ve bu sayede başka mesleklerde de boy gösterebileceklerini ifade eder. Örnek olarak da Boğaziçi Üniversitesi Kandilli Rasathanesi müdürü Ahmet Mete Işıkara’yı gösterir: “Bilim adamıydı, depremdi derken milletvekilliğine aday oldu. Nerde bilim? Seçilemedi de, bilim karizması gitti. Biz yapsak “işiniz olmayan yerlere karışmayın” derler” şeklindeki anlatım ile, toplumun zihnindeki imaj tezahürlerine değinir ve eleştirir. Bir gösterisinde herkesin kafasında yer alan, “ünlünün evi geniştir” imajını eleştirir. Evini anlatır, abartır ve sonunda. “benim öyle sandığınız gibi büyük kocaman bir evim <dubleks> yok” der. Aslında büyük bir evi olduğunu ifade ederken tersten anlatım kullanır ve beyinlerdeki “ünlü” kodunu eleştirir.

Anlatılarında insan kusurlarından yararlanarak üstünlük kurmaya çalışan Cem Yılmaz, kekeme insan taklidi yapar. İnsanların zekâsı ile dalga geçtiği bir anlatısında şu cümleyi kullanır: “Son gülen sen olacaksın. Çünkü geç anlıyorsun.” Bu cümleler ile o aslında iki manayı kasteder. Birinci bağlamda “Son gülen iyi güler.” sözünü tevriyeli bir çevirim yapıp yeniden düzenleyerek “en son gülmen iyi olmayacak çünkü kafan çalışmıyor.” ve ikinci bağlamda da: “senin kafan çalışmadığı için en son sen anlayacaksın espriyi.” şeklinde bir yargı ile bu sözleri söyler.

Gösterilerinde ve anlatılarında Cem Yılmaz, kelime tekrarlarından ve devrik söz dizimlerinden yararlanır.⁴ Anlatılarında aynı kelimenin iki anlamını tek cümlede kullanarak seyirciyi güldürür. “Usta: işinin ehli kimse” ve “usta: laf cambazı” sözlerini bu bağlamda aynı cümlede kullanmıştır. Güldürülerindeki temel, durum ve

⁴ Gülmece içerisinde belirli dil oyunları vardır. Bu dil oyunları içerisinde kullanılan sanatlar mizah ögesi barındıran yaratımlar arasında sıkça başvurulan sanatlardır. Bunları şu şekilde sıralayabiliriz: Mübalâğa, Benzeşleme, Cinaz, Çok Anlamalılık, Ağız, Lehçe, Kesimsel Dil Kullanımı, Argo kullanımı, Teşbih, İstiare, Mecaz-ı Mürsel, Teşhis, Tezat, Müşakele, İştikak, Yankı, Dil Sürçmesi, Kaydırma, Alışılmamış Bağdaştırma kullanımı, Karşıtlama, İkilem, Aktarım, Değişirim, Geçişirme, Değişim, Türeme, Tersine çevirme, Önsayıtlarla Oynama, İroni, Saçmalama, İmleme. Bu konu ile ilgili daha geniş bilgi için bakınız: Usta, Çiğdem (2005), *Mizah Dillinin Gizemi*. Ankara: Akçağ Yayınları,

hareket mizahıdır. İnsanların fiziksel sorunları ve düşüncesiz hareketleri Cem Yılmaz'ın mizahında çıkış noktasıdır.

Cem Yılmaz üstünlük kuramından yararlanırken aslında ilk basamağı oluşturur. İkinci basamağı ise, seyircinin gülmeye başlamasıdır. Yani, "Cem Yılmaz ben üstünüm" derken, birinci üstünlüğü gerçekleştirirken, seyircide anlatılan durumu yapmadığına inanarak güler ve bu da onun, ikinci bir üstünlüğünü gerçekleştirme olayı olmuş olur. Üçüncü üstünlük ise, olayın kahramanından, her iki tarafın da üstün olduklarını kabul edip gülmeleridir.

Cem Yılmaz'ın gerek karikatürlerinde, gerek gösterilerinde argo ve cinsellik yer almaktadır. Anlatım içerisindeki argo kullanımları, herkesin anlayabileceği düzeydedir. Toplum içerisinde küfür eden bir insanı izlemek seyircinin hoşuna gider. Günlük hayatta karşılaştığı sorunlar karşısında karşıdaki ile düzgün konuşma yolunu takip eden bireyler, içlerinden geçen argo bir sözü dışarıya söyleyemezler. Bunda yadırganma ya da ayıplanma kaygısı olduğu hiç kuşkusuzdur. Bireyin toplum içerisinde özgürce ifade edemediği argoyu, Cem Yılmaz'ın kullanması seyirciyi güldürür ve güldürür.

Cem Yılmaz, kelimeleri tevriyeli kullanım ile mizahi anlatılarında cinsel imgeler oluşturur. Feinberg, cinselliğe yönelik mizahın saldırganlık açıklamasının altına girdiğini ifade etmektedir. Keskin tepkisi olan iki, ya da daha çok insanın kavgaları sırasında kullandıkları cinsel imgeleri açık ve net bir biçimde anlattığında kullanması insanları şaşırtırken güldürür. Sünnet olgusunu anlatırken takındığı tavır ve kendini sünnet eden kişinin kadın olduğunu, şimdi olsa sünnet etmek ne kelime kendisine hayran olacağını söylemesi cinsel imgelere gönderimdir. Buradan yola çıkarak sünnetçilere saldırır. Üstü kapalı olarak yaptığı cinsellik ve argo tabirleri ise çeşitlidir. Kelimelere gizli anlam yükleyerek ya da deyim ve yerleşmiş söz kalıplarından yararlanarak mesajlar verir: "Ben çoşarsam onlar neler yapmaz." sözleri herkesin bildiği "İmam işerse cemaat..." sözüne gönderme yapar. Ya da, üstü kapalı cinselliğe göndermede bulunarak kadın ve erkek eksenli betimleme yapar: "Aslında araba benim üstümde, ama hep ben onun üstündeyim" şeklindeki ifadesinde, hep arabanın ruhsatının kendi üzerinde olduğunu söyler, hem de yaptığı jest ve mimikleri ile bu ifadeye cinsel anlamlar yükler.

Cem Yılmaz'ın seyirci ile arasında oluşturduğu jargon içerisinde kızlar için kullandığı bir tabir vardır: "Motor". O, anlatılarında "motor" kelimesini kızları ifade etmek için seçer. Bu kullanımın neleri ifade ettiğini ancak, onun jargonunu bilen insanlar anlayabilir. Anlatılarını dinleyen insanlar ile arasında oluşan bu hususi jargon, kişileri tatmin eden bilinçli bir paylaşıma dönüşür. Etnik mizah içinde de değerlendirilebilir bir niteliğe sahip olan bu jargon, aynı ifadeleri Cem Yılmaz yabancı bir ortamda kulansa kimse anlamaz ve gülme olgusu gerçekleşmez. Amaç gerçekleşmemiş olur ve kodlar işlevini yerine getiremez.

Anlatılarında göstergebilimden yararlanan Cem Yılmaz, göstergeler yolu ile izleyiciyi anlatımına alıştırmak için onlara bir ön hazırlama yaparak söze başlar. Göstergebilim, göstergeyi gönderen, göstergeyi alan ve alınan ileti şeklinde sınırlanabilir. Göstergebilim⁵, her insanın hayatı boyunca gördüğü şeyleri kodlayarak beyinde bulunan algı merkezine saklandığı araştırmalar sonucunda keşfedilmiştir. Kafamızda beliren bir sandalye, ya da masa tipi kodlanmıştır. Dört bacağı olan kahverengi ağaçtan yapılmış iki imge hafızamızda oluşur. Göstergeler kültür çözümlerinde önemlidir. Bir kültürü anlamak için, o kültür dairesi içerisinde kültürlenmiş olan bireylerin kafalarındaki imajlardan ve gösterge kodlarından oldukça fazla yararlanır. Cem Yılmaz anlatılarında bu göstergelerden yararlanır “Motor” ifadesi ile nasıl bir kız tipi çizdiğini, sadece o jargonu bilen kişiler anlarlar. Gösterge değimiz şey, bir çağrışımlar bütünüdür. Anlatılarında, Fransızca için Cem Yılmaz, hiçbir zaman erotik bir dil demez. Ancak herkesin belleğinde Fransızcanın erotizmi temsil ettiği yerleşik bir bilgidir. Cem Yılmaz, Fransızcaya, yalnızca “bir kızın elini tutmada sağladığı hız ve güven” den söz edince bahseder. Herkesin bu ifadelerden belleğine yerleşmiş olan Fransız imajına çağrışımında bulunur. Gösterilerinde, İzmir izleyici, ya da İzmir’in dilberleri dediğinde herkesin kafasında olan bir tip canlanır ve bu şekilde Cem Yılmaz, anlatacağı konuya ön hazırlığı yapmış olur. Seyirci ne ile karşılaşacağını az çok tahmin etmiş olur. Karadenizli konuşması, ya da kelimelere vurgu yaparak bu şiveden yararlanır. İzleyici, kimi ve hangi modeli anlatacağını tahmin edebilir. Ünlü, ya da manken dediği zaman, kültürel bellek içerisinde herkes için şekillenmiş bir kod vardır. Yani, belirgin bir tip vardır. Bu kelimelerin duyumu ile bellek harekete geçer ve kültürel kod devreye girer. Dikkat çeken diğer bir husus da gösterge olarak Cem Yılmaz’ın sahnede sadece siyah renk kıyafet giymesidir. Siyah renk nötrlüğü çağrıştırması anlamında bir göstergedir.

Netice itibariyle, yukarıda Cem Yılmaz’ın anlatılarında yer alan unsurlara bakarak üstünlük kuramı dâhillinde incelediğimiz örneklerde, Cem Yılmaz’ın üstünlük kuramını mizah anlayışı içerisinde bilinçli olarak kullandığı görülmüştür. Kültür katmanları, göstergebilim ve jargon gibi konulara özellikle değinilerek yapılan bu incelemede, Cem Yılmaz mizahı açıklanmaya çalışılmıştır. Kodlar ve imgelerden yararlanılarak yapılan bu mizah içerisinde gülmenin, yerel özellikler taşıdığı ve evrenselleşmesinin mümkün olmadığı gerçeği ortaya çıkmıştır.

Kaynaklar

- BERGSON, Henry, (2006), *Gülme*, İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
GOTTDIENER, Mark,(1995), *Postmodern Göstergeler*, İstanbul: İmge Yayıncılık.
KILINÇ, Aziz, (2007), “Üstünlük Kuramı Bağlamında Harp ve Mizah”, *Milli Folklor*, 73 (Bahar): 55–60.

⁵ Göstergebilim< homo semioticus> hakkında daha geniş bilgi için bakınız: Rifat, Mehmet. *Homo semioticus*. Yapı Kredi Yayınları. İstanbul 1993.

CEM YILMAZ ANLATILARI <Üstünlük Kuramı Bağlamında>

- Mitten Meddaha Türk Halk Anlatıları Uluslar Arası Sempozyum Bildirileri*, (2006), Ankara: Gazi Üniversitesi THBMER Yayını.
- ORAL, Ünver, (2003), *Meddah Kitabı*. İstanbul: Kitabevi.
- ÖNGÖREN, Ferit, (1983), *Türk Mizahı ve Hicvi*. Ankara: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları
- ÖZCAN, Ömer, (2002), *Türk Edebiyatında Hiciv ve Mizah*. İstanbul: İnkılâp Yayınevi.
- PAULOS, J. Allen, (1996), *Matematik ve Mizah*. (Çev: Aliye Kovanlıkaya), İstanbul: Sarmal Yayınevi.
- RİFAT, Mehmet, (1993), *Homo semioticus*, İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- SOKULLU, Sevinç, (1979), *Türk Tiyatrosunda Komedyanın Evrimi*, Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.
- Türkçe Sözlük*, (1998), Ankara: Türk Dil Kurumu.
- USTA, Çiğdem, (2005), *Mizah Dillinin Gizemi*. Ankara: Akçağ Yayınları,
- YÜCEBAŞ, Hilmi, (2004), *Türk Mizahçıları*. İstanbul: L& M Yayınları.